DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

26. september 2000 *

I sag C-22/99,

angående en anmodning, som Pretura di Pinerolo (Italien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Cristoforo Bertinetto

mod

Biraghi SpA,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 804/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter (EFT 1968 I, s. 169),

* Processprog: italiensk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, D.A.O. Edward, og dommerne L. Sevón, P. Jann, H. Ragnemalm (refererende dommer) og M. Wathelet,

generaladvokat: S. Alber
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Biraghi SpA ved advokat G.M. Giolito, Alba

— den italienske regering ved afdelingschef, professor U. Leanza, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, bistået af statens advokat, O. Fiumara

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.M. Alves Vieira og F.P. Ruggeri Laderchi, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 16. marts 2000 er afgivet mundtlige indlæg af Biraghi SpA ved advokat F. Giuggia, Alba, af den italienske regering ved O. Fiumara, og af Kommissionen ved F.P. Ruggeri Laderchi,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 11. maj 2000,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 15. januar 1999, indgået til Domstolen den 1. februar 1999, har Pretura di Pinerolo i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 3 i Rådets

forordning (EØF) nr. 804/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter (EFT 1968 I, s. 169).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en tvist mellem Cristoforo Bertinetto og selskabet Biraghi SpA (herefter »Biraghi«) vedrørende den pris, som Biraghi betalte Bertinetto for leveringen af mælk i perioden fra april 1991 til marts 1992.

Fællesskabsbestemmelser

3 Artikel 3, stk. 1 og 2, i forordning nr. 804/68, som var i kraft på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemmer:

»1. For Fællesskabet fastsættes indikativprisen for mælk årligt inden 1. august for det i det følgende kalenderår begyndende mejeriår.

...

2. Indikativprisen er den mælkepris, der søges opnået af producenterne i mejeriåret for al solgt mælk i forbindelse med afsætningsmulighederne på Fællesskabets marked og på markederne uden for Fællesskabet.«

Nationale bestemmelser

4 Lov nr. 88 af 16. marts 1988 om brancheaftaler samt kontrakter om dyrkning og salg af landbrugsprodukter (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* nr. 69 af 23.3.1988, herefter »lov nr. 88/88«) indeholder regler om brancheaftaler, indgået med henblik på at fremme udviklingen af produktionen og organisationen af landbrugsmarkedet i overensstemmelse med principperne og formålene for den nationale planlægning vedrørende levnedsmidler fra landbruget.

5 Artikel 1, stk. 2, i lov nr. 88/88, sammenholdt med artikel 6 og 8, definerer brancheaftaler som aftaler indgået mellem sammenslutninger af landbrugsproducenter, på den ene side, og forarbejdnings- eller salgsvirksomheder eller disses nationale sammenslutninger, på den anden side, hvis formål er at regulere produktion og salg af landbrugsprodukter bestemt til forarbejdning eller omsætning, samt at fastlægge de kriterier og generelle betingelser, som de kontraherende parter i brancheaftalerne er forpligtet til at overholde.

6 Ifølge lovens artikel 2, stk. 1, litra d), har brancheaftalerne til formål på forhånd at fastsætte priser på produkterne eller fastlægge kriterier for disses fastsættelse med henblik på fastlæggelsen af dyrkningsprogrammerne.

7 Ifølge artikel 5, stk. 1, litra b), fastsætter brancheaftalerne navnlig minimumsprisen eller, ved flerårige aftaler, kriterierne for fastsættelsen heraf.

8 Hvis brancheaftalerne ikke indgås inden for de foreskrevne frister, skal land- og skovbrugsministeren ifølge lovens artikel 4 efter begæring fra en af parterne indkalde disse med henblik på aftalens indgåelse.

9 Ifølge lovens artikel 7 skal formanden for Det Regionale Landbrugsudvalg på begæring af en af parterne indkalde disse med henblik på, at der indgås supplerende aftaler samt indgås regionale eller mellemregionale aftaler, hvis ikke der er indgået aftaler på nationalt plan eller påbegyndt forhandlinger med henblik herpå.

10 Ifølge artikel 8, stk. 1, er aftaleparterne forpligtet til at fremme indgåelsen af kontrakter om dyrkning og salg af de produkter, som aftalerne vedrører, og til at efterprøve, at de indgåede kontrakter er i overensstemmelse med de pågældende brancheaftaler.

11 Artikel 12, stk. 1, i lov nr. 88/88 foreskriver, at de virksomheder, som har indgået kontrakter om dyrkning og salg i overensstemmelse med brancheaftalerne, har fortrinsret til at modtage hjælp til modernisering og omstrukturering af sektoren for forarbejdning og salg af levnedsmidler fra landbruget. Ifølge samme forskrifts stk. 2 skal landbrugshjælpen i overensstemmelse med de kriterier for fortrinsret, der er fastsat i den gældende lovgivning, fortrinsvis ydes til landbrugsproducenter, som er medlemmer af de sammenslutninger, der har indgået kontrakter om dyrkning og salg i overensstemmelse med brancheaftalerne.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

12 Cristoforo Bertinetto er kvægavler og mælkeproducent. Han indgik kontrakt med Biraghi, som er et mejeri, om levering af mælk for perioden mellem april 1991 og marts 1992.

13 Ifølge forelæggelseskendelsen blev mælkeprisen ikke drøftet mellem parterne. Biraghi anvendte samme pris for alle mælkeproducenter, som varierede afhængig af markedssituationen. De beløb, Bertinetto modtog, svarede undertiden til EF's indikativpris, men var normalt lavere end priserne fastsat i de brancheaftaler, der i overensstemmelse med lov nr. 88/88 var indgået mellem Unalat (som repræsenterer sammenslutningen af mælkeproducenter) og Assolatte (der repræsenterer forarbejdningsindustrierne, herunder Biraghi).

14 Bertinetto har for den omhandlede periode rejst krav ved Pretura di Pinerolo om betaling af forskellen mellem de beløb, han har fået udbetalt af Biraghi, og priserne ifølge brancheaftalen. Biraghi har imidlertid bestridt dette krav.

15 Da Pretura di Pinerolo fandt, at tvistens løsning afhænger af fortolkningen af lov nr. 88/88, og da retten er i tvivl om, hvorvidt visse bestemmelser i denne lov er forenelige med fællesskabsretten, navnlig med artikel 3 i forordning nr. 804/68, har den besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Indeholder artikel 3 i Rådets forordning nr. 804/68 af 27. juni 1968 et forbud mod, at den italienske stat ved lov foreskriver, at mælkepriserne skal fastsættes på forhånd ved indgåelse af brancheaftaler i overensstemmelse med de procedurer, som er fastlagt i lov nr. 88 af 16. marts 1988, og med de heri fastsatte følger?«

16 Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3 i forordning nr. 804/68 er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der har til formål at fremme og favorisere fastsættelsen af en ensartet produktionspris for mælk.

17 Herom bemærkes, at Domstolen fastslog i præmis 12 i dommen af 6. november 1979 i sagen Toffoli m.fl. (sag 10/79, Sml. s. 3301), at en national lovgivning, hvis formål, uanset den valgte metode, er at fremme og favorisere dannelsen af en enhedsproduktionspris på mælk, nationalt eller regionalt, gennem aftale eller ved myndighedsudøvelse ifølge sin natur falder uden for den kompetence, der er forbeholdt medlemsstaterne, og krænker det i forordning nr. 804/68, navnlig i artikel 3, angivne princip om gennemførelsen af en indikativpris i produktionsleddet for mælk, der sælges af producenterne i Fællesskabet.

18 Det skal endvidere konkret fremhæves, at de heromhandlede brancheaftaler i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, litra d), i lov nr. 88/88 har til formål på forhånd at fastsætte produkternes pris eller kriterierne for fastsættelsen heraf. Ifølge samme lovs artikel 5, stk. 1, litra b), fastsætter disse brancheaftaler navnlig produkternes minimumspris eller kriterierne for fastsættelsen heraf, hvor der er tale om flerårige aftaler.

19 Endvidere indeholder lov nr. 88/88 flere bestemmelser, der har til formål at fremme indgåelsen af brancheaftaler. For det første fastsætter lovens artikel 4 og 7, at de offentlige myndigheder efter begæring fra en af parterne skal indkalde disse med henblik på indgåelse af en brancheaftale. For det andet er de kontraherende parter ifølge lovens artikel 8, stk. 1, forpligtet til at fremme indgåelsen af kontrakter om dyrkning og salg af de produkter, som brancheaftalerne vedrører, og til at efterprøve, at de indgåede kontrakter er i overens-

stemmelse med de pågældende aftaler. For det tredje foreskriver lovens artikel 12 dels, at støtte til modernisering og omstrukturering inden for landbrugets sektor for forarbejdning og salg af levnedsmidler fortrinsvis ydes til de virksomheder, som har indgået kontrakter om dyrkning og salg i overensstemmelse med brancheaftalerne, dels at landbrugsstøtten fortrinsvis tildeles landmænd, der er medlemmer af de sammenslutninger, som har indgået sådanne kontrakter.

20 Det må derfor fastslås, at lov nr. 88/88 har til formål at fremme og favorisere fastsættelsen af en ensartet produktionspris for mælk.

21 På grundlag af de foranstående betragtninger må det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 3 i forordning nr. 804/68 er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der har til formål at fremme og favorisere fastsættelsen af en ensartet produktionspris for mælk.

Sagens omkostninger

22 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Pretura di Pinerolo ved kendelse af 15. januar 1999, for ret:

Artikel 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 804/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der har til formål at fremme og favorisere fastsættelsen af en ensartet produktionspris for mælk.

Edward Sevón Jann

Ragnemalm Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 26. september 2000.

R. Grass

Justitssekretær

D.A.O. Edward

Formand for Femte Afdeling